

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Број: Гж1.245/15

Дана: 02.03.2015. године

Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА!

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија, Боривоја Гајића, председника већа, Јасмине Даниловић Стојковић и Весне Сладојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца **П. С.** из К., ул..... бр., кога заступа Б. Б., адвокат из Н. С., против туженог „**Т. Т.**“ ДОО из В., ул. б.б., кога заступа М. М., адвокат из В., ради исплате, вредност спора 498.664,67 динара, одлучујући о жалби тужиоца и жалби туженог против пресуде Основног суда у Врбасу посл. бр. 5П1.1178/13 од 05.09.2014. године, у седници већа одржаној дана 02.03.2015. године донео је следећу:

ПРЕСУДУ

Жалбу тужиоца **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА** и пресуду Основног суда у Врбасу посл. бр. 5П1.1178/13. од 05.09.2014. године у одбијајућем делу (став 3 изреке пресуде) **ПРЕИНАЧАВА**, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име дневница исплати поред досуђеног износа од 10.182,00 динара износ од још 663.556,33 динара, у року од 15 дана под претњом принудног извршења, а досуђен износ трошкова поступка са износа од 111.823,00 динара повишава на износ од 223.646,00 динара. док у преосталом жалбу тужиоца, а жалбу туженог у целости **ОДБИЈА** и означену пресуду у непреиначеном делу одлуке о трошковима поступка и делу одлуке о исплати путних трошкова **ПОТВРЂУЈЕ**

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име накнаде жалбених трошкова исплати износ од 22.500,00 динара, у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Образложење

Првостепеном пресудом обавезан је тужени да исплати тужиоцу на име неисплаћених зарада за период од јула месеца 2010. године до децембра месеца 2010. године износ од 79.380,20 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе ближе наведене у изреци пресуде, на име путних трошкова износ од 19.007,00 динара са законском затезном каматом на месечне износе ближе наведене у изреци пресуде, на име неисплаћеног регреса износ од 701,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2011. године, па до исплате, те на име неисплаћених дневница износ од 10.182,00 динара са законском затезном каматом од 03.11.2010. године па до исплате и да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 111.823,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доношења одлуке, па до исплате, све у року од 15 дана под претњом извршења. Одбијен је део тужбеног захтева тужиоца за исплатом неисплаћених дневница преко досуђеног износа од 10.182,00 динара до траженог износа од 673.738,33 динара. Предлог тужиоца за ослобађањем од плаћања судске таксе је одбијен.

Наведену пресуду благовременом жалбом у одбијајућем делу захтева неисплаћених дневница и у погледу одлуке о трошковима поступка из свих законских разлога побијања побија тужилац са предлогом да се његов тужбени захтев усвоји у целости или да се побијана пресуда укине и предмет

врати првостепеном суду на поновно суђење. Тужилац у жалби наводи да побија одбијајући део захтева за исплатом неисплаћених дневница преко досуђеног износа од 10.182,00 динара до тражених 673.738,33 динара без предлога у смислу чл. 356 ст. 1 ЗПП-а за доношење допунске пресуде у односу на законску затезну камату на одбијајући део захтева, чиме се сматра да је у том делу његова тужба повучена (чл. 356 ст. 3 ЗПП-а).

Против ове пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену жалбу побијајући исту пресуду у делу одлуке о путним трошковима и у делу одлуке о трошковима поступка са предлогом да се пресуда преиначи и тужбени захтев одбије у целисти или пресуда у побијаном делу укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Испитавши пресуду првостепеног суда са разлога наведених у жалби, као и по службеној дужности према чл. 386 ЗПП-а (Сл.гл.РС бр.72/2011) који се примењује на основу чл. 506 ст.2 ЗПП-а, овај суд као другостепени налази да првостепени суд у спроведеном поступку није починио битну повреду поступка из чл. 374. ст.2. тач.1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП на које овај суд пази по службеној дужности уз правилно утврђење одлучних чињеница али у одбијајућем делу захтева тужиоца за накнадом неисплаћених дневница уз погрешну примену материјалног права. Стога је жалба тужиоца делимично основана, а жалба туженог неоснована.

Не стоји ни битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12 ЗПП-а, на које се неосновано указује жалбом туженог, јер, супротно жалбеним наводима, нема недостатака због којих се не може испитати, изрека пресуде је разумљива, не противречи сама себи нити разлозима пресуде, а пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о битним чињеницама у односу на побијани усвајајући део накнаде путних трошкова тужиоцу.

Поред осталог у првостепеном поступку је утврђено да је тужилац био у радном односу код туженог у периоду од 01.02.2010. године до 03.11.2010. године када му је на основу споразума престао радни однос код туженог. Утврђено је да тужени тужиоцу на пословима возача теретног возила носивости преко 7,5 тона сагласно закљученом уговору о раду и општем акту за означени период није исплатио 79.380,20 динара, путне трошкове од места пребивалишта у К. до места рада у В. и обратно у укупном износу од 19.007,00 динара, регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 701,00 динара и трошкове службеног путовања у иностранство у износу од 82 Еура у динарској противвредности на дан 31.08.2013. године у износу од 10.182,00 динара, које износе утврђене одговарајућим вештачењем првостепени суд досуђује на терет туженог на начин наведен у усвајајућем делу изреке првостепене пресуде. Тужилац је са туженим као послодавцем уговорио исплату основне зараде у износу од 22.000,00 динара, право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са чл. 42. Правилника о раду. Такође је уговорено и право тужиоца као запосленог на накнаду трошкова за одлазак и одлазак са посла, дневницу за службено путовање и смештај и исхрану за рад на терену у складу са наведеним чланом Правилника. Поред тога, по основу уговора о раду позивом на Правилник о раду туженог са изменама и допунама истог уговорена су примања на име топлог obroка у износу од 100,00 динара, трошкова доласка и одласка са посла у висини превозне карте у јавном саобраћају, регреса за годишњи одмор у висини од 1.000,00 динара годишње, те дневница за службено путовање у иностранство у износу од 41,00 еуро, без обзира у коју земљу се службено путовање обавља. Правилником о раду туженог од 01.12.2006. године утврђена је исплата зарада, топлог obroка и путних трошкова до 30-ог у месецу за претходни месец.

Приликом поласка на службена путовања, тужиоцу је исплаћиван новац на име аконтације, који је за ту намену најчешће износио 800,00 еура и 8.000,00 динара, зависности од релације пута, а који је предвиђен за трошкове путарине, евентуалних казни у које су урачунате дневнице од 41,00 еура. По повратку са службеног пута, тужилац је вршио обрачун трошкова које је имао, те предавао путни налог, на основу којег се вршило сравњење задуженог износа на име аконтације и трошкова које је тужилац имао на службеном путу, па би се на крају месеца, приликом обрачуна зараде, вршио коначан обрачун. На основу путних налога за службено путовање у иностранство које је тужилац обављао за туженог, а према Правилнику о раду туженог који је у спорном периоду важио код туженог није тужиоцу извршена исплата за 2 дана службеног путовања тако да му је по овом основу мање исплаћен износ од 82 еура који у динарској противвредности на дан 31.08.2013. године износи 10.182,00 динара и који првостепени суд и досуђује на терет туженог на начин наведен у усвајајућем делу изреке првостепене пресуде прихватајући обрачун дневница за спорни период у висини Правилника о раду туженог сагласно налазу и мишљењу вештака М. М. у спису. На основу налаза и мишљења вештака М. П. И. сагласно Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника у висини дневнице за службени пут у Мађарску по 65 еура, за

Холандију 79 еура, за Немачку по 87 еура, за Хрватску по 41 еура, за Белгију по 103 еура и Италију по 52 еура обрачунате а неисплаћене дневнице тужиоца за спорни период износе 673.738,33 динара.

Одлучујући о делу тужбеног захтева тужиоца за исплатом дневница због службеног путовања у иностранство првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вештака М. М. сматрајући да се на обрачун ино- дневнице тужиоца треба применити Правилнику о раду који је у спорном периоду важио код туженог као послодавца.

Приликом одлучивања о тужбеном захтеву тужиоца по означеним основама тражења првостепени суд је правилно ценио одредбу члана 104 став 1 Закона о раду РС, којом је прописана да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са Законом, општим актом или Уговором о раду, одредбу чл. 16, став 1. истог Закона, којима је прописано да је послодавац дужан да запосленом за обављени рад исплати зараду у складу са Законом, општим актом или Уговором о раду, члана 118 Закона којим је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у саобраћају, за време проведено на службеном путу у иностранству, најмање у висини утврђеној посебним прописима и накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора.

Ценећи наведене материјално правне одредбе које првостепени суд правилно цитира у ожалбеној пресуди правилан је закључак код несумњивог утврђења да тужени тужиоцу почев од 01.02.2010. године до 03.11.2010.г., као послодавац није исплатио зараду за период јули-новембар 2010. године са накнадом по основу исхране у току рада у износу од 79.380,20. динара по месецима како је то наведено у изреци пресуде, припадајуће накнаду путних трошкова на релацији К.-В. и назад у укупном износу од 19.007,00 динара или појединачно за сваки месец како је то наведено у изреци пресуде и регрес за годишњи одмор за 2010. годину у износу од 701,00 динара са неисплаћеним дневницама за службено путовање у иностранство (две дневнице по 41 еуро по дану) у динарској противвредности на дан 31.08.2013. године од 10.182,00 динара сагласно одредбама Правилника о раду туженог.

Међутим погрешном применом материјалног права је одлучио првостепени суд када није прихватио обрачун неисплаћених дневница тужиоцу у висини од 673.738,33 динара сагласно Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника (Сл.гл. РС", бр. 86/2007, 88/2007 и 93/2007). Наиме, одредбом члана 1. ове Уредбе предвиђено је да се истом уређују услови под којима државни службеници и намештеници остварују право на накнаду трошкова који настају у вези с њиховим радом у државном органу, начин накнаде и висина накнаде трошкова, као и висина отпремнине. Сходно чл. 30 исте Уредбе трошкови службеног пута надокнађују се на основу обрачуна путних трошкова у року од 7 дана од дана када је службено путовање завршено. Првостепени суд закључује да посебан пропис не може бити цитирана уредба на коју упућује одредба чл. 118 ст.1 тач. 3 Закона о раду. Стога је одбио део тужбеног захтева тужиоца за дневнице од досуђених 10.182,00 до тражених 673,738,33 са траженом законском затезном каматом.

Жалба туженог неосновано указује на погрешну примену одредбе чл. 118 ст.1 тач. 1 Закона о раду и регулативу закљученог уговора о раду и одредаба свог Правилника о раду од 01.12.2006. године са накнадним изменама којима је регулисано право тужиоца као запосленог на накнаду трошкова превоза од места пребивалишта до места рада и обратно у висини превозне карте у јавном саобраћају која је утврђена одговарајућим вештачењем према евиденцији туженог и присутности тужиоца на раду у спорном периоду. Право на накнаду трошкова доласка и одласка са рада запосленог није условљено прилагањем карата овлашћеног јавног превозника, подношењем захтева послодавцу или било којом другом његовом радњом ценећи регулативу закљученог уговора о раду и Правилника о раду туженог, па у ситуацији када је вештачењем утврђен период у коме је тужилац радио и долазио на посао не може се прихватити да исти трошкови за тужиоца нису настали и да исти није имао ове трошкове најмање у висини превозне карте у јавном превозу овлашћеног превозника утврђеној одговарајућим вештачењем која се жалбеним наводима туженог не доводи у сумњу.

Одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца за накнадом ино-дневница у првостепеном поступку је утврђено да је тужилац у спорном периоду био у радном односу код туженог и обављао послове и радне задатке возача теретних возила у земљи и иностранству. За сва путовања добијао је путне налоге од туженог које је, заједно са осталом пратећом документацијом, враћао туженом након обављеног путовања. На име службених путовања која је обавио у иностранству тужени му је исплатио дневнице које је обрачунавао у складу са својим Правилником од 01.12.2006. године са изменама и допунама истог од 01.04.2008. године за сваки дан путовања по 41 еуро без обзира на земљу путовања. Овако обрачунати

и исплаћени износи дневница нижи су од износа обрачунатих у складу са Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника тако да разлика између трошкова за службена путовања тужиоца у иностранству обрачунатих у складу са наведеном Уредбом и износа дневница обрачунатих и исплаћених у складу са наведеним Правилником о раду туженог износи укупно 673.738,33 динара.

Жалбени наводи тужиоца своде се на тврђење да је првостепени суд због погрешне примене материјалног права и то Правилника о раду туженог уместо важеће Уредбе погрешном применом материјалног права одлучио када је одбио део тужбеног захтева тужиоца за исплатом тражених ино-дневница за службено путовање у иностранству. По оцени овог Апелационог суда ови жалбени наводи тужиоца су основани.

Ово из разлога јер је одредбом члана 118 тач.3 Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 и 61/05), прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, између осталог, и за време проведено на службеном путу у иностранству и то под условима, на начин и у висини, односно најмање у висини, утврђеној посебним прописима. Правилник туженог од 01.12.2006. године за изменама и допунама од 01.04.2008. године нема карактер посебног прописа на који упућују наведене норме материјалног права, већ имају карактер општих аката туженог као послодавца, а у складу са одредбама члана 1 ст. 2, члан 3 и члан 8 Закона о раду.

Како је право запослених на накнаду трошкова (ино-дневница) за време проведено на службеном путу у иностранству прописано одредбама чл. 118. тач. 3. Закона о раду, то је тужени, по оцени Апелационог суда, био дужан да својим општим актима предметне трошкове утврди на начин на који запослени не би имали мања права од оних која су утврђена Законом о раду и посебним прописима. Тужени је, међутим, својим општим актом Правилником о раду прописујући право на дневницу за службено путовање у иностранству у висини 41 еура по дану путовања запосленима дао мања права од права и услова који су утврђени законом незаконито ограничавајући висину утужених трошкова на износе мање од оних који су прописани важећом Уредбом, чиме је поступио супротно члана 4, 8. и 9. сада важећег Закона о раду, због чега се на спорни однос има непосредно применити закон, односно наведена важећа Уредба.

Основани су жалбени наводи којима се тврди да је погрешан став првостепеног суда да важећа Уредба не даје могућност да се примени на лица запослена ван државних органа. Ово са разлога што иако наведена Уредба именује круг лица на који се односи иста ниједном одредбом на искључује своју примену и на остале запослене код других послодаваца нити се именовањем односно неименовањем у ситуацији непостојања других односно посебних прописа могу искључити императивне одредбе важећег члана 118. тач. 3. Закона о раду које јасно упућују на њихову примену у погледу утврђивања минималних права за све запослене.

Општи акт послодавца не може прописивати нижу вредност ино-дневница од вредности прописаних важећом Уредбом.

Наиме, одредбом члана 118. ст. 1 тач. 3 Закона о раду запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за време проведено на службеном путу у земљи и за време проведено на службеном путу у иностранству, најмање у висини утврђеној посебним прописима.

Поштујући ову правну норму слово закона, када је реч о накнади трошкова на службеном путу у иностранству, одређује да та накнада мора бити најмање у висини утврђеној посебним прописима. На тај начин дефинисан је начин одређивања доњег минимума назначене накнаде: то је учињено упућивањем на посебан пропис који се мора поштовати. При томе се тај пропис не дефинише. Међутим то са становишта правог значења може бити само Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника пошто други пропис то питање не уређује.

Тачно је да ова Уредба садржи говор о правима запослених у одређеној радној средини (државним органима): и у односу на одређену категорију запослених: намештеници и службеници у државним органима и да је у њеним прелазним одредбама садржана норма о проширеном њеном дејству на аутономну покрајину и јединице локалне самоуправе. Међутим, и није био њен задатак да одреди своје проширено дејство и на друге радне средине где важи општи радно правни режим. То је учинио Закон о раду прописујући да доњи минимум одређује посебан пропис; употребљавајући атрибут посебни уз реч пропис и на тај начин указујући на његову индивидуалност. Појам пропис својим садржајем обухвата и подзаконске акте, а међу њима и Уредбу као акт ниже правне снаге, а не постоји други пропис на исту тему, тако да употреба исказа-посебни пропис у тексту ове норме показује да то не може бити општи акт у значењу из одредбе члана 8. Закона о раду посебно када неопорезиви износ дневница за службено путовање у иностранство, за запослене је износ прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника.

Правилан је закључак првостепеног суда да је Уредба донета ради примене на државне службенике и намештенике, али се по наведеној упућујућој одредби Закона о раду примењује и на запослене у општем режиму радног односа. Стога се не може прихватити став првостепеног суда да се на конкретан случај у односу на тражене ино-дневнице за несумњиво обављен службени пут у иностранству не може применити означена Уредба Када би се прихватило супротно правно схватање тада би била створена дискриминација у односу на категорију запослених у општем радно правном режиму у односу на државне службенике и намештенике. Стога је по оцени овог суда погрешан правни закључак првостепеног суда да тужени као послодавац Правилником о раду може утврдити мање право од права утврђеног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника.

То што је тужени послодавац у општем радно-правном режиму послује по тржишним принципима то га не ослобађа обавезе да покрије трошкове пословања у које спадају и трошкови службеног путовања запослених у иностранству.

Сама дефиниција службеног путовања као путовања из Републике Србије у страну државу и обратно, службено путовање из једне у другу страну државу и службено путовање из једног у друго место у другој држави указује да запослени и тада обавља послове, па је без значаја чињеница да тужилац обавља послове возача у међународном транспорту. Стога је по ставу овог суда право запосленог код послодавца са статусом привредног друштва на накнаду трошкова за службено путовање у иностранство утврђено одредбом члану 118. тач. 3 Закона о раду рехулативом да запослени има право на накнаду трошкова за време проведено на службеном путу у иностранству, у складу са општим актом и уговором о раду, а најмање у висини утврђеној посебним прописима, при чему се под посебним прописом сматра Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника.

Одредбом члана 118 ст.1 тач. 3 Закона о раду није направљена разлика у односу на делатност послодавца или у односу на радна места запосленог. На основу тога овај Апелациони суд налази да се наведене одредбе примењују подједнако на све послодавце и запослене на територији Републике Србије, независно од делатности којом се послодавац бави или специфичности послова које обавља, као и независно од радног места или послова на којима је запослени распоређен да ради. То значи да у сваком случају када послодавац упуту запосленог на службени пут у иностранство да за његов рачун обави одређени посао, дужан је том запосленом да надокнади трошкове службеног путовања најмање у висини утврђеној наведеним прописима (Уредбом).

На основу свега напред наведеног овај суд налази да према члану 118. тач. 3 Закона и члану 32. Општег колективног уговора који је био у примени до 17.05.2011. године, запослени има право на накнаду трошкова за службено путовање у иностранство најмање у висини, под условима и на начин утврђен Уредбом која се примењује на све послодавце и запослене, што значи и на послодавце са статусом привредног друштва као и на запосленог на радном месту возача у међународном транспорту, тако не постоји законски основ да се запосленом у конкретном случају тужиоцу на радном месту возача, који је од стране послодавца са статусом привредног друштва упућен на службени пут у иностранство, уместо дневнице за службени пут која је прописана Уредбом исплати дневница у висини предвиђеној одредбама Правилника о раду туженог.

Са наведених разлога због погрешне примене материјалног права на коју жалба тужиоца основано указује у односу на одбијајући део одлуке о обавези туженог да као послодавац тужиоцу исплати припадајуће ино-дневнице за службени пут у иностранству, преко досуђеног износа од 10.182,00 динара до траженог износ од 673.738,33 динара, дакле за разлику од 663.556,33 динара је обавезан тужени на исплату преиначењем првостепене пресуде на основу чл. 390 ст. 1 тач. 4 ЗПП-а.

Одлуку о трошковима првостепени суд је донео применом одредбе чл. 153 ст.2 ЗПП-а, закључујући да је тужилац успео са 50% свог тужбеног захтева и истом је досудио трошкове парничног поступка за све нужне и оправдане радње тужиоца у поступку у износу од 111.823,00 динара, правилно одбијајући захтев тужиоца за накнадом путних трошкова његовог пуномоћника јер је тужилац у седишту суда имао могућност ангажовања адвоката из седишта суда, па је у односу на овај део трошкова поступка жалба тужиоца неоснована. Како је преиначењем првостепене пресуде у односу на тражен износ ино-дневница тужилац успео у целости са захтевом тужбе тужиоцу су признати трошкови поступка у укупном износу од 223.646,00 динара. Успех жалбе тужиоца оправдава и досуду жалбених трошкова у износу од 22.500,00 динара према опредељеним трошковима садржаним у жалби.

Са горе наведених разлога жалба туженог је одбијена, а жалба тужиоца делимично усвојена и одлука као у изреци донета на основу чл. 390 и чл. 394 ст.1 тач. 4 ЗПП-а на начин наведен у изреци ове другостепене одлуке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

СУДИЈА

Боривоје Гајић,с.р.

з.т.о.

Напомена:

Рев2 1069/2015 од 23. 12. 2015 одбијена као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 245/15 од 02.03.2015 године.